

Sygn. akt I CKN 944/00

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2002 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Mirosława Wysocka

Protokolant Beata Rogalska

w sprawie z odwołania
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
przy udziale zainteresowanego
w
o wstrzymanie dostaw energii elektrycznej,
po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 24 lipca 2002 r.
na rozprawie
kasacji pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego
z dnia 1 marca 2000 r., sygn. akt XVII Ame 53/99,

oddala kasację.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy – Sąd Antymonopolowy w Warszawie wyrokiem z dnia 1 marca 2000 r. uchylił decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 6 października 1999 r. i zniósł wzajemnie koszty postępowania pomiędzy stronami.

W sprawie tej ustalono, że ..... w ..... których następcą prawnym jest ..... (Dostawca), zawarły w dniu 1 października 1996 r. umowę nr 1/96 z Przedsiębiorstwem ..... (Odbiorca). Umowa ta przewidywała, że Dostawca będzie dostarczał Odbiorcy energię ciepłą w wielkościach w niej określonych. Zgodnie z § 8 ust. 3 umowa została zawarta na czas nieokreślony, przy czym każda strona mogła doprowadzić do rozwiązania umowy za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, złożonym na dzień 31 marca danego roku kalendarzowego.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) działając z urzędu, decyzją z dnia 12 listopada 1998 r., udzielił Dostawcy koncesji na wytwarzanie ciepła na okres do 15 listopada 2008 r. Wspomnianą decyzją Dostawca został zobowiązany do prowadzenia działalności objętej koncesją na zasadach określonych w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych. Koncesja zobowiązywała również Dostawcę do wytwarzania ciepła w ilościach wynikających z zawartych umów na dostawę ciepła z przedsiębiorstwami energetycznymi oraz pozostałymi odbiorcami.

Pismem z dnia 22 lutego 1999 r. Dostawca wypowiedział Odbiorcy wspomnianą wyżej umowę w ten sposób, iż okres obowiązywania umowy upłynął miał z dniem 31 maja 1999 r. Odbiorca nie uznał wypowiedzenia umowy za skuteczne, w świetle przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 lipca 1998 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci

ciepłowniczych, pokrywania kosztów przyłączenia, obrotu ciepłem, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz. U. Nr 100, poz. 642). Zdaniem Odbiorcy, zgodnie z § 37 ust. 1 powołanego rozporządzenia dostawca ciepła ma obowiązek zawiadomienia odbiorców o planowanych zmianach warunków dostarczania ciepła, o których mowa w § 33 pkt. 3 lit. b tego rozporządzenia, w terminie określonym w umowie sprzedaży ciepła, a w przypadku gdy umowa nie określa tego terminu, z wyprzedzeniem umożliwiającym dostosowanie instalacji odbiorczych do nowych warunków, z tym że termin ten nie powinien być krótszy niż 24 miesiące. Dostawca nie podzielał stanowiska odbiorcy, iż w sprawie mają zastosowanie przepisy rozporządzenia z dnia 17 lipca 1998 r. W tej sytuacji Odbiorca pismem z dnia 14 czerwca 1999 r. wystąpił przeciwko Dostawcy do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o rozpoznanie sprawy w trybie postępowania spornego z tytułu nieuzasadnionego wstrzymania dostaw ciepła. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki rozstrzyga, na wniosek strony, w sprawach spornych dotyczących między innymi odmowy zawarcia umowy sprzedaży ciepła albo nieuzasadnionego wstrzymania dostaw ciepła. Odbiorca w swoim wniosku wskazywał, że zapewnienie ciepła dla jego kontrahentów wymagałoby wybudowania kotłowni lokalnej o mocy minimum 450 KW, co nie jest możliwe przed czerwcem 2001 r.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wszczął postępowanie administracyjne i po jego przeprowadzeniu wydał: po pierwsze postanowienie, na podstawie art. 8 ust. 2 Prawa energetycznego, w którym zobowiązał Dostawcę do kontynuowania dostaw energii cieplnej na rzecz Odbiorcy, na warunkach określonych w umowie Nr 1/96 z dnia 1 października 1996 r. oraz po drugie decyzję rozstrzygającą sprawę merytorycznie. We wspomnianej decyzji Prezes URE mając na uwadze, iż w koncesji wydanej dla Dostawcy został on zobowiązany dostarczać ciepło z uwzględnieniem zasad wynikających z obowiązujących przepisów, uznał, że strony umowy z 1 października 1996 r. związane są między innymi przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 lipca 1998 r. Skoro zaś strony nie dostosowały postanowień łączącej ich umowy do wymogów tego rozporządzenia,

to stosunek prawny powstały na mocy tej umowy, w pewnych elementach, ukształtowany został wprost przez przepisy wspomnianego rozporządzenia. Dotyczy to między innymi terminu wyprzedzenia z jakim przedsiębiorstwo wytwórcze, a takim jest Dostawca, zobowiązane było zawiadomić odbiorcę o planowanych zmianach warunków dostarczania ciepła. Zgodnie z § 37 ust. 2 pkt. 1 wspomnianego rozporządzenia z dnia 17 lipca 1998 r. termin ten, w razie braku postanowień umowy w tym względzie, nie powinien być krótszy niż 24 miesiące. Mając na uwadze, te ustalenia Prezes URE orzekł zmianę umowy z dnia 1 października 1996 r. w ten sposób, iż ustalił w § 8 ust. 3 tej umowy, że zostaje ona zawarta na czas nieokreślony, przy czym każdej stronie przysługuje prawo jej rozwiązania za 24 miesięcznym okresem wypowiedzenia, złożonym na dzień 31 marca danego roku kalendarzowego.

Rozpatrując sprawę, na skutek odwołania Dostawcy, Sąd Antymonopolowy utrzymał w mocy postanowienie Prezesa URE, natomiast uchylił zaskarżoną decyzję i zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami. Zdaniem Sądu Antymonopolowego na Dostawcy, który posiada status przedsiębiorstwa energetycznego, w rozumieniu art. 3 pkt. 12 Prawa energetycznego, spoczywa obowiązek zawarcia z odbiorcą umowy sprzedaży energii cieplnej. Wprawdzie z zgodnie z art. 7 ustawy Prawo energetyczne, z mocy ustawy obowiązek taki ciąży tylko na przedsiębiorstwie energetycznym zajmującym się przesyłaniem i dystrybucją ciepła, takim przedsiębiorstwem zaś nie jest Dostawca tylko Odbiorca, to jednak, jak wywodzi Sąd Antymonopolowy, obowiązek zawarcia umowy na dostawę ciepła wynika dla Dostawcy z decyzji Prezesa URE o udzielenie mu koncesji na dostawę ciepła. Z prawomocnej decyzji o udzieleniu koncesji wynika, że Dostawca zobowiązany jest do wytwarzania ciepła w ilości wynikającej z zawartych umów na dostawę ciepła z przedsiębiorstwami energetycznymi oraz pozostałymi odbiorcami ciepła. Chociaż więc wprost z ustawy nie wynika dla Dostawcy obowiązek zawarcia umowy, to jednak niewątpliwie obowiązek taki ciąży na Dostawcy względem Odbiorcy na podstawie decyzji o udzieleniu koncesji. W tej sytuacji Prezes URE był władny, na podstawie art. 8 ustawy Prawo energetyczne, do rozstrzygnięcia sporu pomiędzy Dostawcą i Odbiorcą dotyczącego wstrzymania dostaw ciepła.

Zdaniem Sądu Antymonopolowego nie ulega wątpliwości, że strony umowy z dnia 1 października 1996 r. były związane także przepisami rozporządzenia z dnia 17 lipca 1998 r. i że zasady wypowiedzenia tej umowy, określone w jej § 8 nie odpowiadały wymogom przewidzianym w tym rozporządzeniu. Zmiana w zasadach wypowiedzenia wspomnianej umowy, dokonana decyzją Prezesa URE chociaż zasadna, jest jednak dalece niewystarczająca dla ustalenia warunków niezakłóconej współpracy stron. Umowa powinna bowiem zawierać nie tylko postanowienia dotyczące jej wypowiedzenia ale również określać zasady zmiany warunków umowy. Z tych względów Sąd Antymonopolowy uchylił zaskarżone postanowienie umożliwiając tym samym Prezesowi URE poszerzenie jego decyzji o elementy niezbędne dla ustalenia warunków harmonijnej współpracy pomiędzy stronami umowy z dnia 1 października 1996 r.

W kasacji od tego wyroku, pozwany Prezes URE zaskarżył wyrok w całości zarzucając naruszenie przepisu art. 8 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż Prezes URE jest właściwym do rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej sporu pomiędzy Dostawcą i Odbiorcą. W konsekwencji pozwany domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Antymonopolowy celem uchylenia zaskarżonej decyzji Prezesa URE i umorzenia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

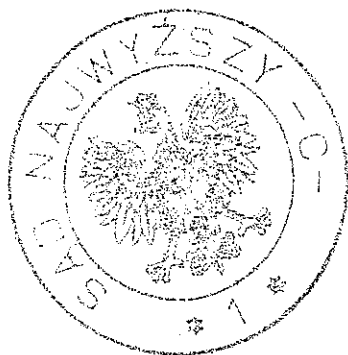
W kasacji Prezes URE ograniczył się do postawienia zaskarżonemu wyrokowi tylko zarzutu naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwą wykładnię przepisu art. 8 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 ze zm.). Zgodnie z art. 393¹¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może więc rozpoznać sprawę jedynie z punktu widzenia podniesionego w kasacji zarzutu, nawet jeżeli zaskarżony wyrok z innego powodu nie odpowiadałby prawu, gdyż w rozpatrywanej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania.

Poniesiony zarzut błędnej wykładni art. 8 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 ze

zm.) nie jest trafny. Rację ma wprawdzie skarżący, gdy podkreśla, że z przepisów ustawy Prawo energetyczne wynika obowiązek zawarcia umowy o świadczenie usług tylko dla przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem i dystrybucją paliw lub energii. Stanowi tak wprost art. 7 wspomnianej ustawy. Taka regulacja jest zrozumiała i w pełni uzasadniona, zważywszy iż regułą jest, że dostarczaniem energii, w tym energii cieplnej, zajmują się przede wszystkim tego rodzaju przedsiębiorstwa. Dla zabezpieczenia żywotnych interesów odbiorców należało więc zagwarantować im możliwość doprowadzenia do zawarcia umowy o dostawę energii z wyspecjalizowanym dostawcą. Konsekwencją tej regulacji jest przepis art. 8 Prawa energetycznego, który wprowadza kompetencję Prezesa URE do rozstrzygania sporów powstałych na tle zawierania i wykonywania umów, w razie gdy istnieje obowiązek zawarcia takiej umowy. Słusznie jednak Sąd Antymonopolowy zwrócił uwagę, że w art. 8 Prawa energetycznego nie przesądza się tego aby ograniczyć kompetencje Prezesa URE tylko do umów, których obowiązek zawarcia wynika z ustawy. Niewątpliwie bowiem obowiązek zawarcia umowy może również zostać nałożony na dostawcę energii decyzją administracyjną. Zdaniem Sądu Najwyższego i w takiej sytuacji, zgodnie z art. 8 Prawa energetycznego, Prezes URE jest władny rozstrzygać spory powstałe na tle zawierania i wykonywania takich umów. W przepisie art. 8 Prawa energetycznego brak jest bowiem stwierdzenia, że dotyczy on tylko umów, których obowiązek zawarcia wynikał z przepisu ustawy. Wprawdzie niewątpliwie odnosi się on przede wszystkim do przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem i dystrybucją paliw lub energii, ale brak w nim wyłączenia innych dostawców energii, gdy nałożono na nich decyzją administracyjną obowiązek zapewnienia określonych usług na rzecz wskazanego odbiorcy lub odbiorców.

W rozpatrywanej sprawie bezspornym jest, że Prezes URE decyzją z dnia 12 listopada 1998 r., udzielił Dostawcy koncesji na wytwarzanie ciepła w okresie do 15 listopada 2008 r. Wspomniana decyzja zobowiązywała również Dostawcę do wytwarzania ciepła w ilościach wynikających z zawartych umów na dostawę ciepła z przedsiębiorstwami energetycznymi oraz pozostałymi odbiorcami. Słusznie uznał w tej sytuacji Sąd Antymonopolowy, że z takiej decyzji wynika obowiązek dla Dostawcy do zawarcia z Odbiorcą umów na dostawę ciepła. W konsekwencji,

mając na uwadze poczynione wyżej ustalenia, trafne było stanowisko Sądu Antymonopolowego, iż Prezes URE był władny do rozstrzygania, w trybie art. 8 ustawy Prawo energetyczne, sporu pomiędzy Dostawcą i Odbiorcą. Skoro zaś zarzut kasacji ograniczał się tylko do kwestionowania kompetencji Prezesa URE w tym zakresie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c., oddalił kasację.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność:
Starszy sekretarz sądowy

Anna Matura